Міністерство оборони України

Національний університет оборони України

Навчально-науковий інститут фізичної культури
та спортивно-оздоровчих технологій

Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України

Тези доповідей VIII Міжнародної науково-практичної конференції

Видання університету

2024

Отже, підготовка фахівців Національної поліції під час воєнного стану є багатокомпонентною та всебічною, спрямованою на забезпечення безпеки, правопорядку та дотримання гуманітарних принципів у надзвичайних ситуаціях. Вона охоплює фізичну підготовку, розвиток психологічних і лідерських якостей, оволодіння технологіями та знання міжнародних стандартів, необхідних для ефективного виконання службових обов'язків у кризових умовах [4].

Таким чином, підготовка фахівців Національної поліції в умовах воєнного стану є складним і багатогранним процесом, що охоплює фізичну, психологічну, технічну та правову підготовку. Забезпечення безпеки та підтримання правопорядку в кризових ситуаціях вимагає від фахівців не лише високих фізичних навичок, а й глибокого розуміння принципів організації та управління в екстрених умовах, а також здатності ефективно працювати в команді і взаємодіяти з іншими структурами. Лише завдяки впровадженню сучасних технологій і методів підготовки фахівці Національної поліції здатні успішно виконувати посадові обов'язки, забезпечуючи безпеку і захист прав громадян, навіть, у найскладніших умовах.

Література

1. Гальцова О.Є., Рогальський В.І. Актуальні проблеми фізичної підготовки працівників Національної поліції в умовах воєнного стану. *Збірник наукових праць Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2022. № 2. С. 140–145.

2. Чоботько М. А., Чоботько І. І. Основні напрямки фізичної підготовки курсантів. *Color of science*: зб. наук. пр. IV Всеукр. інтернет-конф. 2021. С. 413–417.

3. Чоботько М. А. Окремі аспекти охорони публічного порядку в умовах дії правового режиму воєнного стану. *Сектор безпеки і оборони України на захисті національних інтересів: актуальні проблеми та завдання в умовах воєнного стану:* зб. мат. міжн. наук.-практ. конф. 2022. С. 1044–1045.

4. Шляхи покращення рівня фізичної працездатності майбутніх офіцерів національної поліції України. *Фізична культура в університетській освіті: світова практика та сучасні тренди:* міжнар. наук.-практ. конф.: тези. доп., 13 квіт. 2023 р., Дніпро. С. 263–265.

Шило О. М.
Національний університет оборони України
Петров О. Є.
Виноградський Б. А.
доктор наук з фізичного виховання та спорту, професор
Львівський державний університет фізичної культури ім. Івана Боберського

ПРАКТИЧНА СТРІЛЬБА ЯК ЕЛЕМЕНТ БАЗОВОГО НАВЧАННЯ КУРСАНТІВ ВІЙСЬКОВИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ

Нинішні умови ведення бойових дій характеризуються високим рівнем непередбачуваності, динамічними змінами тактичної ситуації та вимогою швидкого реагування. У цьому контексті практична стрільба як вид змагання та метод професійної підготовки набуває особливої значущості, оскільки її

методики значною мірою враховують реалії сучасного бою. Прогнозується, що навчання навичкам практичній стрільбі уможливлює курсантам розвинути навички швидкого і точного вогню, миттєвого прийняття рішень у стресових ситуаціях, що є критично важливим для підготовки військових кадрів.

Вчені підготували низку наукових та методичних праць, що пов'язані з практичною стрільбою і часто торкаються сфери військової педагогіки, тактики ведення бою та вогневої підготовки. Дослідження в цій сфері активно проводять такі науковці, як Grossman D., Elliott D., Lyons J., Dyson R., які вивчають психологічний вплив бойових дій на солдатів, та Boyd, J., відомий своїми роботами щодо процесів прийняття рішень під час бою (OODA Loop) [3, 4, 5].

У галузі спортивної практичної стрільби та її інтеграції у військову підготовку можна знайти роботи дослідників Дяченка П., Vickers J., Williams A., Klimiankou M. (психофізіологічні аспекти стрільби), Tharion W., Alvar B., Buller M. (тактична підготовка в умовах змагань) [1, 2, 6-11].

Мета роботи полягає у підвищенні результативності практичного навчання курсантів, наближення методів підготовки до реальних бойових умов, формування у курсантів стійких навичок володіння ручною вогнепальною зброєю на основі запровадження елементів практичної стрільби.

У багатьох провідних у військовому плані країнах світу, зокрема у США, Ізраїль, Великобританія та Німеччина, практична стрільба є обов'язковою частиною навчання у військових закладах. Наприклад, у США військові використовують практичну стрільбу в межах програм підготовки спеціальних підрозділів (наприклад, SEAL або "Зелені берети"), що стимулює відпрацьовування навичок в умовах, максимально наближених до бойових. Ізраїльська армія активно впроваджує практичну стрільбу для навчання солдатів динамічним тактичним прийомам.

Аргументами імплементування у навчальний процес практичної стрільби є:

практична стрільба формує навички, необхідні для ведення бою в умовах динамічного розвитку подій. Курсанти вчаться швидко приймати рішення, адекватно реагувати на зміни ситуації та вести прицільний вогонь з різних положень;

практична стрільба доповнює класичні дисципліни вогневої підготовки, поєднуючи статичну та динамічну роботу зі зброєю, що розширює можливості правильного реагування курсанта у різних ситуаціях;

навички, набуті у практичній стрільбі, можна застосувати і в інших видах стрільби, таких як снайперська підготовка чи стрільба з важчого стрілецького озброєння, на основі розвитку концентрації, швидкості та точності військовослужбовців.

Першочерговими, й водночас результативними шляхами запровадження практичної стрільби в навчальний процес ВВНЗ сектору оборони і безпеки

країни, на нашу думку є:

розробка відповідної навчальної програми. Інтеграція практичної стрільби в існуючі навчальні плани вогневої підготовки, з акцентом на динамічну роботу та тактичні прийоми;

підготовка кваліфікованих та сертифікованих інструкторів. Проведення курсів підвищення кваліфікації для викладачів та інструкторів, що працюють з курсантами;

облаштування полігонів. Модернізація або створення спеціалізованих полігонів для практичної стрільби, що відповідають міжнародним стандартам;

якісна інтеграція з іншими видами спеціалізованої підготовки. Включення практичної стрільби як складової частини тактичних навчань та комплексних занять з вогневої підготовки.

Отже, первинні педагогічні спостереження та узагальнення практичного досвіду, підтверджують висновок про те, що курс практичної стрільби сприяє підвищенню рівня вогневої підготовленості курсантів та покращує їхню здатність до виконання бойових завдань. Він вміщує навчання швидкому перенесенню уваги з однієї на інші цілі для ураження, застосування різних видів зброї, роботу у несприятливих умовах.

Першочерговими кроками до імплементації елементів практичної стрільби у дидактичний процес майбутніх кваліфікованих військовиків та силовиків є модернізація існуючих стандартів та навчальних планів вогневої підготовки як комплексу суміжних навчальних дисциплін.

Таким чином, практична стрільба є важливим елементом військової підготовки, який сприяє розвитку професійних навичок, необхідних для сучасних бойових умов.

Література

1. Дяченко П. В. Практична стрільба як компонент підготовки курсантів для виконання спеціальних завдань. *Вісник Національної академії оборони України*. 2021. Вип. 3. С. 45–52.

2. Про затвердження Кваліфікаційних норм та вимог Єдиної спортивної класифікації України з неолімпійських видів спорту : наказ Міністерства молоді та спорту України від 10.08.2023 № 4755. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/ show/ z1501-23#n5013.

3. Boyd, J. R. A discourse of winning and losing. *Unpublished briefing slides, Maxwell Air Force Base*. 1996. 393 p.

4. Elliott, D., Lyons, J., & Dyson, R. «Perceptual training and tactical decision-making in high-performance shooting» *Journal of Applied Sport Psychology*. 2011, Vol. 23(1). P. 67-81.

5. Grossman, D. *On combat: The psychology and physiology of deadly conflict in war and in peace*. *Warrior Science Publications*. 2009. 720 p.

6. Horsfall, S. Effects of Tactical Training on Shooting Skills in Military Cadets. *International Journal of Military Training Science and Technology*, 2020. 8(2). P. 123-135.

7. Klimiankou, M. Advanced techniques of shooting from pistols and rifles. Military Literature. 2013.

8. Kerkhoff, L., & Stoll, O. Mental training techniques for shooting sports: A systematic review of mental training practices in competitive shooting sports. *Journal of Sports Psychology*. 2018. 12(3). P. 215-230.

9. MacLaren, D. P. M., & Drust, B. Fatigue and performance in practical shooting sports. *Sports Medicine*. 2011. 41(5), P. 361-373.

10. Tharion, W. J., Alvar, B. A., Buller, M. J. Physiological Responses of Special Operations Forces during Simulated Shooting Tasks. *Military Medicine*. 2013. 178(7), P. 33-39.

11. Vickers, J. N., & Williams, A. M. Performing under pressure: The effects of physiological arousal, cognitive anxiety, and gaze control in elite pistol shooters. *Journal of Sport & Exercise Psychology*. 2007. 29(1), P. 100-118.

Ярошенко Я. М., Бондар Д. О., Колінько І. А.
Національний університет оборони України

МЕТОДИКА ПОДОЛАННЯ СМУГИ ПЕРЕШКОД ВІЙСЬКОВОСЛУЖБОВЦЯМИ У СКЛАДІ ПІДРОЗДІЛУ

Подолання перешкод є важливою частиною бойової підготовки військовослужбовців і відіграє важливу роль у розвитку психічної стійкості, витривалості та згуртованості підрозділів ЗС України, щоб забезпечити достатню фізичну готовність особового складу до виконання бойових завдань, методологія організації тренувань на смузі перешкод базується на принципі поступового збільшення складності та інтенсивності навантажень.

Методика колективного подолання смуги перешкод базується на досвіду бойових дій. Його мета полягає в тому, щоб військовослужбовці могли спільно діяти в умовах, максимально наближених до бойових дій, щоб подолати перешкоди в підрозділом, необхідно, щоб кожен військовослужбовець взаємодіяв один з одним, знав, що потрібно робити, і був готовий допомогти побратиму за необхідності. Заняття базової підготовки починається з вивчення способів подолання смуги перешкод. Особовий склад вивчає різні методи подолання ділянки швидкісного бігу, рову, лабіринту, паркану, зруйнованого мосту, драбини, стінки з проломами, колодязя, ходу сполучення та траншеї загальновійськової смуги перешкод, а також перешкоди існуючих психологічних смуг. Під час виконання різноманітних стрибків, перелізань і пересувань по вузьких опорах військовослужбовці відпрацьовують координацію рухів, правильне перенесення центру ваги та раціональне використання сили, підхід передбачає поступове збільшення навантаження, одночасно ускладнюючи умови виконання вправ. На початковому етапі подолання перешкод здійснюється в малих групах по 2-3 особи без зброї та спорядження [1].

Наступним кроком є включення штатної зброї, засобів індивідуального захисту та іншого спорядження. На останньому етапі штатні підрозділи відпрацьовують подолання смуги перешкод. Особлива увага приділяється навчанню взаємодопомоги при подоланні високих вертикальних перешкод. Військовослужбовці навчаються підсаджуванню, страхуванню та витягуванню товаришів. Командири відділень і взводів навчаються правильно розподіляти сили особового складу при подоланні перешкод.